

SINAV KAĞIDI

Ad Soyadı:

Bölümü: Matematik

NOTU

Numarası:

Dersin Adı: Analiz IV

İmza:

Sınav Tarihi: 28 Mart 2017

Her soru eşit değerdedir. Yalnızca 5 soruyu cevaplayınız. Süre 90dk.

1. Aşağıdaki fonksiyonlar için $\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} f(x,y)$ limitlerin var olup olmadıklarını inceleyiniz.

a) $f(x,y) = \begin{cases} \frac{x^2y^2}{x^4+y^2}, & (x,y) \neq (0,0) \\ 0, & (x,y) = (0,0) \end{cases}$

b) $f(x,y) = \begin{cases} \frac{x^2y}{x^4+y^2}, & (x,y) \neq (0,0) \\ 0, & (x,y) = (0,0) \end{cases}$

2. $f(x,y) = \begin{cases} \frac{2xy}{x^2+y^2}, & (x,y) \neq (0,0) \\ 0, & (x,y) = (0,0) \end{cases}$ fonksiyonunu için $f_x(0,0)$ ve $f_y(0,0)$ kısmi türevlerini hesaplayın.

f fonksiyonu $(0,0)$ noktasında sürekli midir? f fonksiyonu $(0,0)$ noktasında türetilebilir midir? Gösteriniz.

3. $f(x,y) = xg(y/x)$ fonksiyonunun $x^2f_{xx} + 2xyf_{xy} + y^2f_{yy} = 0$ diferansiyel denklemini gerçeklediğini gösteriniz.

- 4.

$$u^3 + xv + y = 0$$

$$yu + v^3 - x = 0$$

denklem sisteminin $(u, v, x, y) = (1, 1, 0, -1)$ noktasının uygun bir komşuluğunda u ve v için x ve y cinsinden tek bir şekilde çözülebileceğini gösteriniz. Ayrıca $\frac{\partial u}{\partial x}$ ve $\frac{\partial v}{\partial x}$ türevlerini $(x, y) = (0, -1)$ noktasında hesaplayınız.

5. $\vec{r} = xi + yj + zk$ ve $r = \|\vec{r}\|$ olsun. $\text{grad}r^3 = 3r\vec{r}$, $\text{div}(r^3\vec{r}) = 6r^3$ ve $\text{curl}(3r\vec{r}) = \vec{0}$ olduğunu gösterin.

6. $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = L$ ve $\lim_{y \rightarrow b} g(y) = M$ ise $\lim_{(x,y) \rightarrow (a,b)} f(x)g(y) = LM$ olduğunu limitin $\epsilon - \delta$ tanımını kullanarak gösteriniz.

7. $R = (x, y) \in \mathbb{R}^2 : |x| \leq |y|$ kapalı bölgesini çizin ve

$$h(x,y) = \begin{cases} 2xy, & (x,y) \in \mathbb{R} \\ -2xy, & (x,-y) \notin \mathbb{R} \end{cases}$$

fonksiyonu için $h_{xy}(0,0)$ ve $h_{yx}(0,0)$ değerlerini varsa hesaplayın.

$$\textcircled{1} \quad a) \quad |f(x,y)| = \left| \frac{x^2 y^2}{x^4 + y^2} \right| = \frac{y^2}{x^4 + y^2} \cdot x^2 \leq x^2$$

gündük $y^2/x^4 \leq 1$, $(x,y) \in (0,0)$ ise.

Sıkıştırma teoremi $\Rightarrow \lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} |f(x,y)| = \lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} x^2 = 0$.

$$b) \lim_{\substack{(x,y) \rightarrow (0,0) \\ y=kx^2}} \frac{x^2 kx^2}{x^4 + k^2 x^4} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{k}{1+k^2} = \frac{k}{1+k^2}$$

Limit k ye bağlı çıktılarından $\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} f(x,y)$ yoktur.

$$\textcircled{2} \quad \lim_{\substack{(x,y) \rightarrow (0,0) \\ y=kx}} \frac{2xy}{x^2 + y^2} = \frac{2k}{1+k^2} \quad \text{yani limit yoktur, } 0 \text{ halde}$$

$f(0,0)$ da sürekli değildir.

$f(0,0)$ da türetilmez.
Türetilbilir olsaydı sürekli olması gerekiirdi.

$$f_x(0,0) = \lim_{k \rightarrow 0} \frac{f(0+k,0) - f(0,0)}{k} = 0$$

Benzer şekilde $f_y(0,0) = 0$ olur.

$$\textcircled{3} \quad f_x = g(y/x) + x g'(y/x) \frac{1}{x^2} = g(y/x) - g'(y/x) \frac{y}{x}$$

$$f_{xy} = \cancel{g'(y/x)} \frac{1}{x} - \cancel{g''(y/x)} \frac{1}{x} \frac{y}{x} - \cancel{g'(y/x)} \frac{1}{x} = -g''(\frac{y}{x}) \frac{y}{x^2}$$

$$f_y = x g'(y/x) \frac{1}{x} = g'(y/x)$$

$$f_{yy} = \cancel{g''(y/x)} \frac{1}{x}$$

$$f_{xx} = \cancel{g'(y/x)} \frac{1}{x^2} - \left(\cancel{g''(\frac{y}{x})} \frac{y}{x^2} \cdot \frac{y}{x} + \cancel{g'(\frac{y}{x})} \cdot \frac{1}{x^2} \right)$$

$$f_{xx} = \cancel{g''(\frac{y}{x})} \cdot \frac{y^2}{x^3}$$

$$x^2 f_{xx} + 2xy f_{xy} + y^2 f_{yy} = \cancel{g''(\frac{y}{x})} \frac{y^2}{x} - 2 \cancel{g''(\frac{y}{x})} \frac{y^2}{x} + \cancel{g''(\frac{y}{x})} \frac{y^2}{x} = 0$$

(4)

$$f_1 = u^3 + xv + y, \quad f_2 = yu + v^3 - x \quad \text{olsun.}$$

$$P = (1, 1, 0, -1) \Rightarrow f_1(P) = f_2(P) = 0.$$

$$J = \frac{\partial(f_1, f_2)}{\partial(u, v)} = \begin{vmatrix} 3u^2 & x \\ y & 3v^2 \end{vmatrix} = 9u^2v^2 - xy.$$

$$J(P) = 9 - 0 = 9 \neq 0 \Rightarrow \text{Tek şekilde çözülür.}$$

$$3 \frac{\partial u}{\partial x} u^2 + v + x \frac{\partial v}{\partial x} = 0$$

$$y \frac{\partial u}{\partial x} + 3v^2 \frac{\partial v}{\partial x} - 1 = 0 \quad (x, y) = (0, -1)$$

$$3 \frac{\partial u}{\partial x} + 1 = 0$$

$$\frac{\partial u}{\partial x} = -\frac{1}{3}$$

$$-\frac{\partial u}{\partial x} + 3 \frac{\partial v}{\partial x} - 1 = 0 \quad \frac{\partial v}{\partial x} = \frac{2}{9}$$

$$(5) \quad r^2 = x^2 + y^2 + z^2 \Rightarrow 2r \frac{\partial r}{\partial x} = 2x \Rightarrow \frac{\partial r}{\partial x} = \frac{x}{r}, \quad \frac{\partial r}{\partial y} = \frac{y}{r}, \quad \frac{\partial r}{\partial z} = \frac{z}{r}$$

$$\text{grad } r = \frac{x}{r} i + \frac{y}{r} j + \frac{z}{r} k = \vec{r}, \quad \text{div } \vec{r} = \frac{\partial x}{\partial x} + \frac{\partial y}{\partial y} + \frac{\partial z}{\partial z} = 3.$$

$$a) \text{grad } r^3 = 3r^2 \text{ grad } r = 3r^2 \frac{\vec{r}}{r} = 3r \vec{r},$$

$$b) \text{div}(r^3 \vec{r}) = \text{grad } r^3 \cdot \vec{r} + r^3 \text{ div } \vec{r} = 3r \vec{r} \cdot \vec{r} + r^3 \cdot 3 = 3r r^2 + 3r^3 = 6r^3,$$

$$c) \text{curl } (3r \vec{r}) = \text{curl } (\text{grad } r^3) = \vec{0} \quad \text{zira}$$

ikinci mertebe kismi türerleri sürekli her $f = f(x, y, z)$

için $\text{curl grad } f = \vec{0}$ olur.

$$\begin{aligned}
 & |f(x)g(y) - LM| = |(f(x)-L+L)(g(y)-M+M) - LM| \\
 &= |(f(x)-L)(g(y)-M) + M(f(x)-L) + L(g(y)-M) + LM - LM| \\
 &\leq |f(x)-L||g(y)-M| + M|f(x)-L| + L|g(y)-M| \\
 &\leq |f(x)-L| \cdot 1 + M|f(x)-L| + L|g(y)-M| \quad (\text{olmasını istiyorsunuz}) \\
 &= (M+1)|f(x)-L| + L|g(y)-M| \\
 &\leq (M+1)\frac{\epsilon}{2(M+1)} + L\frac{\epsilon}{2L} = \frac{\epsilon}{2} + \frac{\epsilon}{2} = \epsilon \quad (\text{olmasını istiyorsunuz})
 \end{aligned}$$

$\epsilon > 0$ verilsin. $\exists \delta_1 > 0$ $|y-b| < \delta_1 \Rightarrow |g(y)-M| < 1$,
 $\exists \delta_2 > 0$ $|y-b| < \delta_2 \Rightarrow |g(y)-M| < \frac{\epsilon}{2L}$
 $\exists \delta_3 > 0$ $|x-a| < \delta_3 \Rightarrow |f(x)-L| < \frac{\epsilon}{2(M+1)}$

Eğer $\|(x, y) - (a, b)\| = ((x-a)^2 + (y-b)^2)^{1/2} < \delta = \delta_1 \wedge \delta_2 \wedge \delta_3$
ise yukarıdaki şartlar sağlanır ve $|f(x)g(y) - LM| < \epsilon$ olur.

(7) Bakınız Nurettin Ergun ders notları, syf. 24.

$$h_{xy}(0,0) = \lim_{k \rightarrow 0} \frac{h_x(0,k) - h_x(0,0)}{k}$$

$$(0,k) \in \mathbb{R} \Rightarrow h_x(0,k) = 2y, \quad (x,y) \in \mathbb{R} \Rightarrow h_x(0,k) = 2k.$$

$$h_x(0,0) = \lim_{k \rightarrow 0} \frac{h(k,0) - h(0,0)}{k} = \lim_{k \rightarrow 0} \frac{2k - 0}{k} = 2.$$

$$h_{xy}(0,0) = \lim_{k \rightarrow 0} \frac{2k - 0}{k} = 2.$$

$$h_{yx}(0,0) = -2$$